

Euroopan Investointiohjelma

Euroopan investointiohjelma perustettiin vuonna 2014 kannustamaan investointeja ja sitä kautta virkistämään Euroopan taloutta talouskriisin jälkeen - EU:n rahoitus investointeihin putosi vuoden 2007 tasosta jopa 15%. Ohjelman tärkein elementti oli Euroopan strategisten investointien rahasto ESIR, jonka tarkoituksena on tukea julkisen rahan vipuvoimalla yksityisiä investointeja Euroopassa.

ESIR-rahoitusinstrumentti on tärkein väline hankkeessa, jonka tavoitteena oli luoda reaalityalouden käyttöön 315 miljardin euron lisäinvestoinnit vuoden 2018 puoliväliin mennessä. Rahaston menestyksen ansioista ESIR:n toimintaa pidennettiin vuoden 2020 loppuun mennessä ja investointitavoitetta nostettiin 500 miljardiin.

Euroopan investointipankin (EIP) yhteydessä toimivasta rahastosta tuetaan hankkeita, joihin liittyy keskimääräistä suurempia riskejä. Rahastolla tuetaan erityisesti strategiseksi katsottuja sijoituskohteita, kuten laajakaista- ja energiaverkostoja, vihreää infrastruktuuria, kiertotalouden innovaatioita, sekä pieniä, alle 3000 työntekijän yrityksiä.

Jäsenvaltiot voivat osallistua ESIR-rahaston toimintaan. Sen toimintaan voivat osallistua myös kolmannet osapuolet, kuten kansalliset kehityspankit, jäsenvaltioiden omistuksessa tai määräysvallassa olevat julkiset yhteisöt sekä yksityisen sektorin toimijat ja unionin ulkopuoliset toimijat, jos rahaston muut rahoittajat hyväksyvät niiden osallistumisen.

ESIR:iä jatkettaessa strategisia painopisteitä arvioitiin uudelleen, jotta yhä suurempi osuus hakeista tulee kestäviä investointeja sekä pk-yrityksiä ja start-upeja. Nyt 40 prosenttia ESIR:n infrastruktuuri- ja innovaatioprojekteista on korvamerkitty edistämään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen mukaisesti. ESIR 2.0 kohdistuu myös selkeästi uusiin aloihin: kestäväan maatalouteen, metsätalouteen, kalastukseen ja vesiviljelyyn.

ESIR on tuottanut lisäarvoa erityisesti pienyritysten tukemisessa. Siksi laajennettu ESIR lisää pk-yritysten takauksen osuutta 26 prosentista 40 prosenttiin. ESIR 2.0 kannustaa myös EIP-ryhmää auttamaan kansallisia kehityspankkeja perustamaan investointialustoja useiden pienten hankkeiden yhdistämiseksi aiheittain tai alueittain sijoittajien houkuttelemiseksi.

Jäsenmaissa toimiva Euroopan investointineuvontakeskus on auttaa paikallisia toimijoita valmistelemaan ja suunnittelemaan hankkeita kaikkialla unionissa, ja tarjoaa sijoittajille nykyistä parempaa tietoa käynnissä olevista ja tulevista hankkeista.

Hankkeeseen sisältyy myös EU:n takurahasto. Takurahasto tarjoaa likviditeettipuskurin, jolla suojataan EU:n talousarviota ESIR-rahaston hankkeille myöntämästä tuesta mahdollisesti aiheutuvilta tappioilta. Takurahastoon on tarkoitus kerryttää vuoteen 2020 mennessä 8 miljardia euroa suorittamalla siihen maksuja EU:n talousarviosta.

Investointien määrä Euroopassa on silti edelleen vähäisempi kuin ennen finanssikriisiä. Siksi vaalikauden lopussa vahvistettiin Invest EU - ohjelman jatkuminen uudella rahoituskaudella vuodesta 2021 eteenpäin. Uusi ohjelma yhdistää ESIR-rahaston ja muut nykyiset rahoitusvälineet yhdeksi rahastoa, joka perustuu 38 miljardin euron EU:n takuuseen. Uudessa ohjelmassa investoinneista vähintään 55 prosenttia tulee kohdentaa kestäväan infrastruktuurin investointeihin unionin ilmastoa ja ympäristöä koskevia tavoitteiden edistämiseksi.

ESIR-rahoitus – viimeisimmät luvut

Euroopan investointipankki on tähän mennessä allekirjoittanut 524 infrastruktuurihanketta ja hyväksynyt 554 rahoitushanketta pk-yritysten tukemiseksi. Hankkeille varatun rahoituksen määrä on 72,8 miljardia euroa, josta Euroopan investointirahasto (EIR) on hyväksynyt 19 miljardia euroa pk-yrityksille suunnattua ESIR-rahoitusta. Noin 945 000 pk- ja midcap-yrityksen odotetaan hyötyvän näistä sopimuksista. Toimia toteutetaan kaikissa 28 jäsenvaltiossa, ja niiden odotetaan tuottavan yhteensä yli 392 miljardin euron investoinnit. Komissio arvioi tämän tuovan 1,4 miljoonaa uutta työpaikkaa ja nostavan EU:n bruttokansantuotetta 1,3 prosentilla.

Euroopan ulkoinen investointiohjelma

Euroopan investointiohjelman logiikkaa eli julkisen rahan vipuvaikutusta yksityisten investointien kannustamiseksi haluttiin hyödyntää myös EU:n ulkosuhteissa perustamalla Euroopan ulkoinen investointiohjelma Afrikan ja EU:n naapuruuspolitiikan kohteena oleviin maihin.

Tavoitteena on tukea erityisesti sosiaalista ja taloudellista infrastruktuuria ja pk-yrityksiä yksityisten investointien esteitä poistamalla. EU:n talousarviosta ja Euroopan kehitysrahastosta saatavilla 3,35 miljardin euron varoilla on tarkoitus tukea innovatiivisia takauksia ja muita vastaavia järjestelyjä, niin että ohjelman avulla saataisiin liikkeelle jopa 44 miljardin euron lisäinvestoinnit. Jos jäsenvaltiot ja muut rahoituskumppanit antavat varoja saman verran kuin EU, kokonaismäärä voi nousta 88 miljardiin euroon. Ulkoisen investointiohjelman avulla EU tukee myös kehitysyhteistyöhön ja muuttoliikkeen hallintaan liittyvää työtä.